

โรงเรียน เมือง เรียนรู้อะไรก็ได้

ร่วมขับเคลื่อน

เมืองแห่งการเรียนรู้

ที่ทุกคนเข้าถึงได้

เครือข่ายเมืองแห่งการเรียนรู้ (The UNESCO Global Network of Learning Cities – GNLC)

เมื่อ พ.ศ. 2558 องค์การสหประชาชาติจัดทำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) จำนวน 17 เป้าหมาย เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาแบบองค์รวมในระดับโลกและเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกร่วมกันขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs ดังกล่าวให้สำเร็จภายใน พ.ศ. 2573 (ค.ศ. 2030) โดยองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้การพัฒนาด้านการศึกษา อยู่ในเป้าหมายที่ 4 (Sustainable Development Goal 4: SDG4) เป็นการสร้างหลักประกันเรื่องคุณภาพ ครอบคลุม และการสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นปัจจัยสำคัญซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านอื่นๆ

องค์การยูเนสโก ได้เล็งเห็นว่า “ท้องถิ่น” เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสร้างความเสมอภาค

ทางการศึกษา สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตของยูเนสโก (UNESCO Institute for Lifelong Learning – UIL) จึงได้จัดตั้งเครือข่ายระดับโลกด้านเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโก (The UNESCO Global Network of Learning Cities – GNLC) เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้รัฐบาลท้องถิ่น หรือเทศบาลสามารถพัฒนากลยุทธ์ในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ในปัจจุบัน เครือข่ายเมืองแห่งการเรียนรู้มีทั้งหมด 356 เมือง จาก 79 ประเทศ โดยประเทศไทยมีสมาชิกที่เป็นเครือข่ายระดับโลกด้านเมืองแห่งการเรียนรู้รวมทั้งสิ้น 10 เมือง ได้แก่ เชียงราย (เป็นสมาชิกเมื่อปี พ.ศ. 2562) เชียงใหม่ ภูเก็ต ฉะเชิงเทรา (เป็นสมาชิกเมื่อปี 2563) สุโขทัย พะเยา หาดใหญ่ (เป็นสมาชิกปี พ.ศ. 2565) และกรุงเทพมหานคร ขอนแก่น ยะลา ได้รับการรับรองให้เป็นสมาชิกล่าสุดในปี พ.ศ. 2567

สิทธิประโยชน์เมื่อได้เป็นสมาชิกเครือข่าย ระดับโลกด้านเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโก

กรณีตัวอย่าง 3 เมืองโดดเด่น ที่ได้รับรางวัลเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City Award)

เมืองแห่งการเรียนรู้ ฮิวจอตซิงโก ประเทศเม็กซิโก
ได้รับรางวัล Learning City Award 2021 (Member 2019)

ข้อมูลพื้นฐานของเมือง

- จำนวนประชากร 90,000 คน
- จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร 12.5 ปี
- ด้านการศึกษา : ประชากรส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา และมีประชากร 2.88% ที่ไม่รู้หนังสือ
- ด้านเศรษฐกิจ : อยู่ระหว่างเปลี่ยนผ่านจากเมืองเกษตรกรรมไปสู่เมืองอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่สร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลไม้ และแหล่งท่องเที่ยวของเมือง
- ด้านชีวิตความเป็นอยู่ : ประชากร 51.7% มีฐานะยากจน และอีก 12.6% มีฐานะยากจนมาก

ความมุ่งมั่นของผู้นำท้องถิ่น ในการพัฒนาคน พัฒนาเมือง

รัฐบาลท้องถิ่น หรือเทศบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนเปราะบาง คนด้อยโอกาสไปพร้อมกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดเวลาในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา เมืองฮิวจอตซิงโกสามารถแก้ปัญหาการไม่รู้หนังสือของประชาชนเมื่อตราลดได้กว่าครึ่ง หนึ่งในมาตรการที่สำคัญ คือ การใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการเข้าถึงและขยายการศึกษาให้ครอบคลุมทุกคน

การดำเนินงานที่สำคัญ

- การสร้างความยั่งยืน และสุขภาพ
  - โครงการ Green and Healthy Huejotzingo programme โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมของเมืองให้สะอาด ปลอดภัย และเป็นมิตรกับผู้อยู่อาศัยในเมือง ใช้กิจกรรมทำการเกษตรฟื้นความสัมพันธ์ของครอบครัว และชุมชน
- การสร้างความเสมอภาคและการมีส่วนร่วมทางสังคม
  - จัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนทั้งชายหญิงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและสร้างการเปลี่ยนแปลง มีบทบาททั้งในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน
  - พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มีจำนวนกว่า 100 หลักสูตร
  - จัดโปรแกรมส่งเสริมการรู้หนังสือสำหรับผู้สูงอายุ และการพัฒนาทักษะอาชีพของคนว่างงาน
  - เมืองสนับสนุนทุนการศึกษา และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต ฯลฯ ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
  - ขยายการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีการจัดทำห้องสมุดมือถือเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการเรียนรู้ได้ง่าย
  - จัดเทศกาลเมืองการเรียนรู้ (learning festival) ที่มีประชากร 1 ใน 4 ของทั้งเมืองเข้าร่วมเป็นประจำทุกปี
- การส่งเสริมการประกอบอาชีพ และการเป็นผู้ประกอบการ
  - รัฐบาลท้องถิ่น หรือเทศบาลและภาคเอกชนในพื้นที่ร่วมกันจัดตั้งคณะทำงานส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการที่เป็นผู้หญิง และผู้ประกอบการรายย่อย
  - เมืองสนับสนุนธุรกิจ กิจการขนาดเล็ก ครอบครัวยุคใหม่ได้รับการพัฒนาทักษะผู้ประกอบการ
  - พัฒนาหลักสูตรโรงเรียนชานา เพื่อให้ครอบครัวเกษตรกร ผู้ผลิต และนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตรร่วมกัน ซึ่งมุ่งเน้นเกษตรกรรมยั่งยืน และเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ทันสมัย

ที่มา

- [1.https://www.uil.unesco.org/en/learning-cities/huejotzingo](https://www.uil.unesco.org/en/learning-cities/huejotzingo)
- [2.https://unesco-uil.pageflow.io/gncl-awardee-huejotzingo/#316092](https://unesco-uil.pageflow.io/gncl-awardee-huejotzingo/#316092)
- [3.https://citycracker.co/city-design/learning-city-award-2021/](https://citycracker.co/city-design/learning-city-award-2021/)

เมืองแห่งการเรียนรู้ โอซาน ประเทศเกาหลีใต้
ได้รับรางวัล Learning City Award 2021 (Member 2016)

ข้อมูลพื้นฐานของเมือง

- จำนวนประชากร : 207,122 คน
- จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร : 11.4 ปี
- ด้านประวัติศาสตร์ : เป็นเมืองเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 1,500 ปี
- ด้านเศรษฐกิจ : ขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจแบบผสมผสานระหว่างเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมสมัยใหม่ เนื่องจากเมืองเป็นแหล่งตลาดรายใหญ่ของประเทศ
- ด้านชีวิตความเป็นอยู่ : เป็นสังคมผู้สูงอายุและอัตราผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่อัตราการเกิดมีแนวโน้มลดลงมาก

ความมุ่งมั่นของผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาคน พัฒนาเมือง

หลังวิกฤตโควิด-19 เมืองโอซานให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้เพื่อสุขภาพของประชาชน รวมทั้งการส่งเสริมพลังความเข้มแข็งให้กับชุมชนและประชาชน การพัฒนาชุมชน การเรียนรู้สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาระบบการศึกษาแบบอัจฉริยะโดยใช้เทคโนโลยี AI เข้ามาสนับสนุนตลอดจนการให้คุณค่ากับการพัฒนาการศึกษาแห่งอนาคต และการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในปี ค.ศ. 2030

การดำเนินงานที่สำคัญ

- การสร้างความยั่งยืน และสุขภาพ
  - เมืองโอซานตั้งเป้าหมายเป็น “เมืองแห่งการเรียนรู้ 100 ปี ที่หลอมรวมประชาชนและการเรียนรู้ให้ เป็นหนึ่งเดียวกัน (100 – Year Learning City where citizens and learning are united)” โดยเกิดจากความร่วมมือของหน่วยงานระดับ

นโยบายและหน่วยงานภาคการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาคนอย่างเต็มศักยภาพ

- สร้างวัฒนธรรมการส่งเสริมสุขภาพและการเดินให้กับประชาชน โดยสร้างสวนสาธารณะรอบๆ เมือง

● การสร้างความเสมอภาคและการมีส่วนร่วมทางสังคม

- ขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้พิการ โดยกระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความจำเป็นของผู้เรียนที่มีความพิการ รวมถึงให้ความรู้เรื่องสิทธิต่างๆ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชนให้กับคนกลุ่มนี้
- ท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานจากภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ เช่น พื้นที่ในมหาวิทยาลัย สถานที่ราชการ และสถานที่ทางศาสนา ฯลฯ ร่วมกันเปิดให้ใช้บริการเป็นแหล่งเรียนรู้ หลังเวลาทำการได้ เพื่อเอื้ออำนวยให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างยืดหยุ่น และสามารถเดินทางมายังแหล่งเรียนรู้ใกล้บ้าน โดยใช้เวลา 10 นาที ซึ่งปัจจุบันมีอยู่กว่า 216 แหล่งเรียนรู้ ส่งผลทำให้มีผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้จำนวน 41,824 คนในช่วงก่อนโควิด – 19 โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนทั่วไป ผู้สูงอายุ และกลุ่มคนเปราะบาง ผู้ด้อยโอกาส อีกทั้งยังได้จัดปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ผู้พิการสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ง่าย เช่น มีลิฟท์ และที่จอดรถพิเศษสำหรับผู้พิการ

● การส่งเสริมการประกอบอาชีพ และการเป็นผู้ประกอบการ

- ยกระดับทักษะความชำนาญทางวิชาชีพให้กับประชาชน ผ่านหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- สามารถสะสมเครดิตชั่วโมงการเรียนรู้เทียบเท่าคุณวุฒิที่ใช้ในการทำงานสถานประกอบการได้

ที่มา

1. <https://www.uil.unesco.org/en/learning-cities/osan>
2. <https://unesco-uil.pageflow.io/gnnc-awardee-osan#316092>
3. <https://smartcity.go.kr>

Okayama, Japan

เมืองแห่งการเรียนรู้นครโอคายามะ ประเทศญี่ปุ่น
ได้รับรางวัล Learning City Award 2017 (Member 2016)

ข้อมูลพื้นฐานของเมือง

- จำนวนประชากร : 705,310 คน
- จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร : 12.5 ปี
- ด้านประวัติศาสตร์ : เป็นเมืองใหญ่ที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีการสืบทอดวัฒนธรรมและอนุรักษโบราณสถาน ปราสาท บ้านเรือนโบราณ วิถีชีวิตผู้คน และธรรมชาติให้อยู่คู่กัน
- ด้านเศรษฐกิจ : เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเมืองท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

ความมุ่งมั่นของผู้นำท้องถิ่น ในการพัฒนาคน พัฒนาเมือง

นครโอคายามะ มุ่งมั่นขับเคลื่อนแนวคิดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ESD) โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ ค่านิยม และทัศนคติที่จำเป็นต่อความท้าทายใหม่ๆ ของโลก ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ หรือการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2005 นครโอคายามะได้จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Okayama ESD Promotion Commission) และริเริ่มโครงการ ‘Okayama ESD Project’ ขึ้นมา โดยรัฐบาลท้องถิ่น หรือเทศบาลทำหน้าที่เป็นเพียง ‘ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน’ ด้านองค์ความรู้และงบประมาณดำเนินกิจกรรมตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น ส่วนการออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายจะขึ้นอยู่กับหน่วยงานจากภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ที่บทบาทหน้าที่นี้โดยตรง ไม่ว่าจะภาคเอกชน สถาบันการศึกษา กลุ่มประชาสังคม หรือ NGO เมืองแห่งการเรียนรู้นี้ได้ใช้ระบบ ‘Whole City’ คือ การทำให้ทั้งเมืองเป็นเสมือนห้องเรียนธรรมชาติของเด็กและเยาวชน มาตั้งแต่ปี ค.ศ.2015 จนเรียก

ได้ว่าเป็นเมืองต้นแบบด้าน ESD ให้กับเมืองอื่นๆ ในญี่ปุ่น จากผลการดำเนินงานที่เด่นชัดนี้ ทำให้นครโอคายามะได้รับรางวัลระดับสากล The UNESCO-Japan Prize on Education ในปี ค.ศ. 2016 ซึ่งได้สนับสนุนโดยความร่วมมือของรัฐบาลญี่ปุ่นกับองค์กรยูเนสโก รางวัลนี้มอบให้กับเมืองที่มีผลงานโดดเด่นในการพัฒนาแบบองค์รวมทั้งด้านการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การดำเนินงานที่สำคัญ

● การสร้างความยั่งยืน และสุขภาพ

- มีการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Okayama ESD Promotion Commission) เพื่อเป็นแกนกลางในการระดมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเมืองไปสู่การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการพัฒนาที่ยั่งยืนไปควบคู่กัน
- จัดทำแผนพัฒนาแบบองค์รวมของเมืองโดยมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พัฒนาค้นคว้ากับการพัฒนาเมืองให้เติบโตสอดคล้องกับบริบทวิถีชีวิตในปัจจุบันและอนาคต
- นักศึกษาของมหาวิทยาลัยท้องถิ่นทำงานร่วมกับผู้ประกอบการเพื่อสังคมและภาคประชาสังคมเพื่อจัดการเรียนรู้เรื่องเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) และประเด็นเชิงสังคมที่สำคัญเพื่อแลกเปลี่ยนและหาแนวทางการแก้ไขที่ได้จริง ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวมีผู้สนใจร่วมเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- สนับสนุนการซ่อมสร้างและพัฒนารูปแบบการเดินทางที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

● การสร้างความเสมอภาคและการมีส่วนร่วมทางสังคม

- เทศบาลทำงานร่วมกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทักษะอาชีพ และการสนับสนุนทุนในการพัฒนาอาชีพและการจ้างงานสำหรับให้กลุ่มเปราะบาง ผู้สูงอายุ ผู้พิการ
- โรงเรียน มหาวิทยาลัย และผู้ประกอบการในพื้นที่ร่วมกันจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชนในชุมชน เช่น วิธีการทำนา และการเกษตร เพื่อให้เด็กเข้าใจวิถีชีวิตของชุมชน และเกิดการเรียนรู้นอกห้องเรียน
- ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเป็นพลเมืองโลกควบคู่ไปกับหลักสูตรการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกระดับการศึกษา
- จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน (Community Learning Center – CLC) โดยจัดตั้งอยู่ในโรงเรียนซึ่งมีอยู่ รวม 37 แห่ง ถ่ายทอดความรู้เรื่องการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน ให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายกับเมืองต่างๆ รวมทั้งมีเครือข่ายกับศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนในต่างประเทศด้วย
- เทศบาลมีการให้รางวัล ‘Good ESD Practice’ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ในพื้นที่
- เทศบาลเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนโครงการ ESD กับชุมชน โรงเรียน มหาวิทยาลัย

ในพื้นที่ ไปจนถึงการสร้างความร่วมมือทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ

- การส่งเสริมการประกอบอาชีพ และการเป็นผู้ประกอบการ
  - หน่วยงานภาครัฐลงทุนในหลักสูตรพัฒนาทักษะสำหรับประชาชน และสร้างการจ้างงานในเขตอุตสาหกรรมใหม่ของเมือง
  - จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาอาชีพ (Lifelong Career Support Centre) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทักษะและการจ้างงานผู้สูงอายุ
  - ส่งเสริมผู้ประกอบการและบริษัทใหม่ในการริเริ่มธุรกิจ โดยให้เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายเริ่มต้น จัดตั้งคณะกรรมการร่วมกับสถาบันการเงิน และจัดทำโครงการ เช่น Start-up Cafe โดยบริษัทและผู้ประกอบการร่วมมือกันได้

ที่มา

- 1.<https://www.uil.unesco.org/en/learning-cities/okayama-city>
- 2.<https://www.unesco.org/en/articles/okayama-city-united-education-sustainable-development>
- 3.<https://research.eef.or.th/one-international-example-is-the-world-class-learning-city-of-okayama-japan/>
- 4.<https://www.city.okayama.jp/kurashi/0000005549.html>
- 5.<https://www.thekommon.co/okayama-esd-project-for-learning-city/>

นิยาม “เมืองแห่งการเรียนรู้”

เมืองแห่งการเรียนรู้ หมายถึง เมืองที่มีประชาชนอยู่อาศัยไม่ว่าจะเป็นชุมชนเมืองขนาดเล็ก เมืองขนาดใหญ่ และระดับภูมิภาค สามารถระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) ให้กับประชาชนทุกคน ทุกกลุ่มอย่างครอบคลุม โดยมีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ มีการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต เป็นสังคมที่ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสามัคคีกลมเกลียวกัน

ประโยชน์ของเมืองแห่งการเรียนรู้

องค์การยูเนสโก (UNESCO) กล่าวถึงประโยชน์ของการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ไว้ในปฏิญญากรุงปักกิ่งว่าด้วย การสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ (Beijing Declaration on Building Learning Cities) ปี ค.ศ. 2013 สรุปได้ดังนี้

1) **ระดับบุคคล** เมืองแห่งการเรียนรู้ทำให้เกิดเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งให้กับพลเมือง ช่วยให้พลเมืองเข้าถึงโอกาสทางการเรียนรู้ตลอดช่วงวัย มีโอกาสทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น พัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งบ่มเพาะการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ (Active Citizenship) สามารถคาดการณ์อนาคตและกล้าเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ๆ

2) **ระดับครอบครัว และชุมชน** เมืองแห่งการเรียนรู้ทำให้เกิดการฟื้นฟูการเรียนรู้ของครอบครัวและชุมชนให้กลับมามีชีวิตชีวา

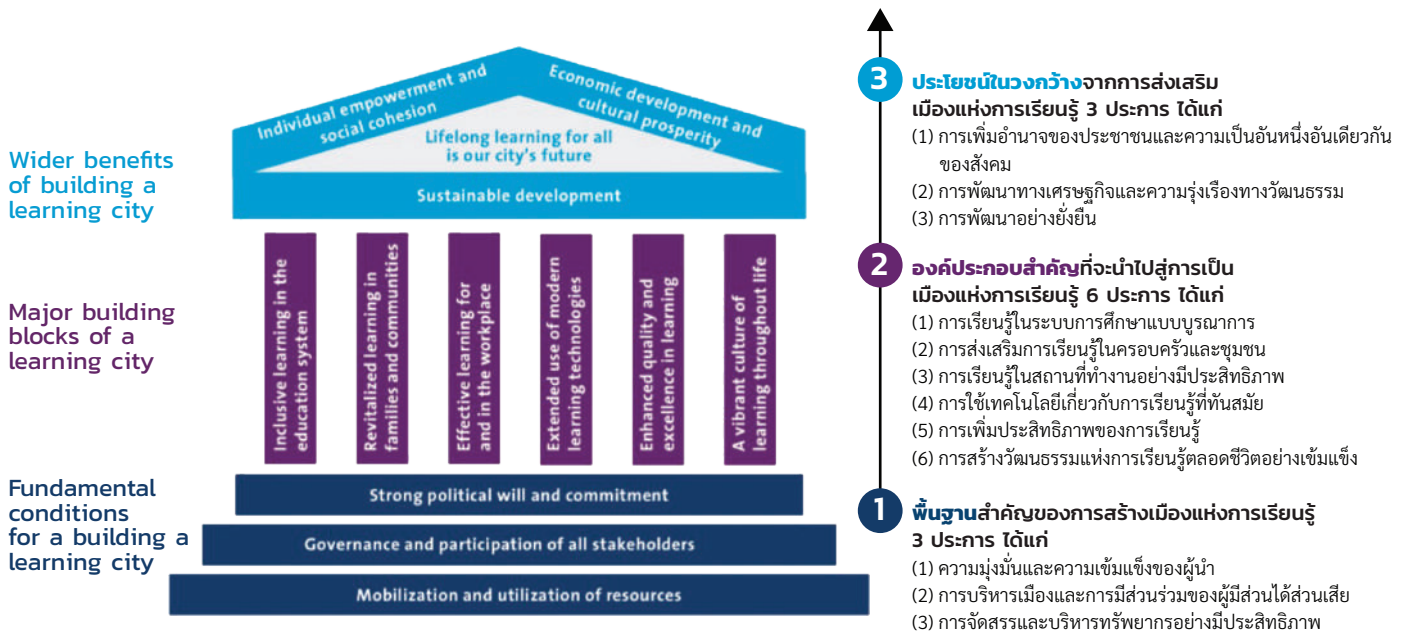
3) **ระดับองค์กร** เมืองแห่งการเรียนรู้ทำให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ในที่ทำงาน การเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4) **ระดับสังคม** เมืองแห่งการเรียนรู้ ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคม พลเมืองมีอำนาจในการตัดสินใจ เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลชุมชน สร้างสังคมสมานฉันท์ มีส่วนในพัฒนาทางเศรษฐกิจและความรุ่งเรืองทางวัฒนธรรม และเกิดการพัฒนที่ยั่งยืน

เมืองแห่งการเรียนรู้

คุณลักษณะของเมืองแห่งการเรียนรู้ (UNESCO)

เกณฑ์สำรวจความพร้อมของพื้นที่เพื่อพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

(หมายเหตุ : เป็นเกณฑ์ที่ศึกษาและพัฒนาขึ้นโดย กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ร่วมกับมหาวิทยาลัยพะเยา)

กรอบแนวทางการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สร้างกลไกงาน 4 ด้าน ดังนี้

1 กลไกเชิงโครงสร้างในการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้

การจัดตั้งคณะกรรมการเมืองแห่งการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การวางแผนยุทธศาสตร์หรือนโยบายในการขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้ การระดมทรัพยากรและความร่วมมือของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เป็นต้น

2 กลไกเชิงกระบวนการ

การลงพื้นที่เก็บข้อมูลพื้นฐานของเมือง การใช้ข้อมูลต้นทุนและศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาโจทย์การทำงานของพื้นที่ การกำหนดพื้นที่แกนกลางขับเคลื่อนงาน (Core Zone) ที่ผูกโยงกับปัญหาสำคัญและกลุ่มเป้าหมายของเมือง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดเวิร์คช็อป (Workshop) เพื่อพัฒนาศักยภาพนักจัดการเมือง คณะทำงาน และเครือข่าย เป็นต้น

3 กลไกเชิงเครื่องมือ และการเรียนรู้

การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะ การเรียนรู้แก่เด็กและเยาวชน การสร้างฐานข้อมูลเปิดที่ทุกคน สามารถเข้าถึงได้ เป็นต้น

4 กลไกการสื่อสารและขยายผล

การจัดเวทีเสวนา (Forum) การจัดงานเทศกาลการเรียนรู้ (Learning Festival) การจัดนิทรรศการเพื่อสร้างการรับรู้ในพื้นที่ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านสื่อ เป็นต้น

หลักสูตรนักจัดการเมืองแห่งการเรียนรู้ (City Administrator - CA)

**หลักสูตร
นักจัดการเมือง
แห่งการเรียนรู้
(CITY ADMINISTRATOR)**
45 ชั่วโมง

เป็นหลักสูตรที่พัฒนาคนให้มีคุณสมบัติ
ขับเคลื่อนเมืองแห่งการเรียนรู้
หลักสูตรนี้สร้างขึ้นด้วยความร่วมมือระหว่าง
มหาวิทยาลัยพะเยา กองทุนเพื่อความเสมอภาค
ทางการศึกษา (กสศ.) และ หน่วยบริหารและ
จัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

เวทีแลกเปลี่ยน
เรียนรู้เครือข่าย
(6 ชั่วโมง)

กลุ่มวิชา
ที่ 6

กลุ่มวิชา
ที่ 7

LEARNING FESTIVALS
(6 ชั่วโมง)

ปฏิบัติการจริงบนพื้นที่
(9 ชั่วโมง / 6 เดือน)

กลุ่มวิชา
ที่ 4

กลุ่มวิชา
ที่ 5

CASE การจัดการ
เมืองแห่งการเรียนรู้
(6 ชั่วโมง)

กลุ่มวิชา
ที่ 2

กลุ่มวิชา
ที่ 3

เวทีแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ผู้รับทุน
(6 ชั่วโมง)

การวัดประเมินผล
เมืองแห่งการเรียนรู้
(6 ชั่วโมง)

ความรู้เกี่ยวกับ
เมืองแห่งการเรียนรู้
(6 ชั่วโมง)

กลุ่มวิชา
ที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้มีหลากหลาย อาทิ การจัดทำแผนที่แบบมีส่วนร่วม การออกแบบโมเดลธุรกิจของกิจการเพื่อสังคม (Social Business Model Canvas) เกมสถานการณ์จำลอง (Gaming simulation) กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เป็นต้น ซึ่งแต่ละเครื่องมือเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการระดมความคิด วิเคราะห์ทรัพยากร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และข้อมูลต่างๆ การคัดเลือกความคิด และการเสนอชุดความคิดที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาของคนและชุมชนนั้นๆ รวมถึงมีการเรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

คณะผู้จัดทำ

- **รศ.ดร. ผณินทรา อีรานนท์**
ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยพะเยา และหัวหน้าโครงการสนับสนุนวิชาการพัฒนาพื้นที่ตัวแบบเมืองแห่งการเรียนรู้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- **นางสาววิภาวดี แก้วเกตุ**
นักวิชาการอาวุโส สำนักพัฒนาการเรียนรู้เชิงพื้นที่ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
- **นางสาวกิติพร ทักษาศาสตร์**
นักวิชาการ สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
- **นางสาวรัตนารักษ์ รัตนารักษ์ไพบูลย์** City Unit มหาวิทยาลัยพะเยา
- **นางสาวมารศรี เงินเย็น** City Unit มหาวิทยาลัยพะเยา
- **นางสาวอภิษฎา ใจดวง** City Unit มหาวิทยาลัยพะเยา
- **นางสาวนันท์ส สำเภาเงิน** City Unit มหาวิทยาลัยพะเยา

ติดตามข้อมูลข่าวสารได้ที่

www.citaunit.com

f : การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
<https://www.facebook.com/eef20provinces>

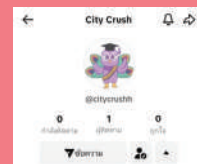

f : Phayao live&learn
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100064310160580>

tiktok

“City Crush”

เชื่อมโยง มือ เชื่อม คน

ร่วมขับเคลื่อน

เมืองแห่ง

การเรียนรู้ ที่ทุกคนเข้าถึงได้

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

อาคารเอส. พี. (อาคารเอ) ชั้น 13 เลขที่ 388
ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร 10400

 www.eef.or.th

 02-079-5475

 warittha@eef.or.th

दान์โหลดเอกสาร

ห้อง E

Area - Based Education
สร้างสานพื้นที่ สร้างสรรค์ความร่วมมือ

